

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

หน่วยที่ ๑ พื้นฐานอ่านเขียน

เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

ผู้สอน ครุณิสาชล รุ่งเนย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ก ข ค

การอ่านจับใจความสำคัญ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. มีความรู้ความเข้าใจหลักการอ่านจับใจความสำคัญ
๒. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่ได้

ปัจจุบันชีวิตของเยาวชนตกอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่เป็น
อบายมุข ได้แก่ สุรา ยาเสพติด การพนัน และสถานเริงรมย์ต่าง ๆ
ถ้าเยาวชนมีเวลาว่างมากเกินไปก็อาจถูกชักจูงไปสู่อบายมุข
ได้ง่ายหากเยาวชนตกเป็นทาสของอบายมุขแล้วก็อาจจะ
กลายเป็นอาชญากรในที่สุด ก็พาดจึงเป็นกิจกรรมยามว่างที่สำคัญ
ซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้เยาวชนหันเหไปสู่อบายมุขได้

ใจความสำคัญ

คือ...การป้องกันไม่ให้เยาวชนหันเหไปสู่.....
.....อบายมุขได้.....

นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง
...การอ่านจับใจความสำคัญ...

ความหมายของใจความสำคัญ

ใจความสำคัญ คือข้อความสำคัญของเรื่อง จะตัดออกไม่ได้ ถ้าตัดออกไปจะทำให้เนื้อความเปลี่ยนแปลงไปหรือได้ความไม่ครบถ้วน การอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญ ผู้อ่านต้องมีสมาธิ อ่านอย่างรอบคอบ และผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ต้องอ่านหลาย ๆ เที้ยว แล้วตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร แล้วตอบคำถามนั้นเพียงสั้น ๆ แต่ให้ได้ใจความชัดเจน จากนั้นนำมาเรียบเรียงให้เป็นประโยคสั้น ๆ

หลักการอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านเพื่อจับใจความจะต้องพิจารณาทีละย่อหน้า โดยปกติย่อหน้าแต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุดอยู่หนึ่งประโยค ข้อความอื่น ๆ เป็นส่วนขยายใจความสำคัญให้กระจ่างชัดขึ้น ด้วยวิธีอธิบายความหมาย ยกตัวอย่างเปรียบเทียบหรือแสดงเหตุผล ประโยคใจความสำคัญอาจอยู่ตอนต้นย่อหน้า อยู่ท้ายย่อหน้า กลางย่อหน้า หรืออาจอยู่ทั้งตอนต้นและท้ายย่อหน้า แต่ส่วนใหญ่มักอยู่ตอนต้นย่อหน้า ในบางครั้งประโยคใจความสำคัญก็ไม่ได้เขียนไว้ชัดเจน ผู้อ่านต้องแยกให้ได้ว่า ข้อความใดเป็นใจความสำคัญ ข้อความใดเป็นใจความที่ขยายหรือเสริมใจความสำคัญ

ตัวอย่างการอ่านใจความสำคัญ

ความรัก ความเข้าใจ คือสายใยของครอบครัว เป็นคำขวัญที่ชนะเลิศการประกวดคำขวัญวันครอบครัว ซึ่งรัฐบาลกำหนดให้วันที่ ๑๔ เมษายน ของทุกปีเป็นวันครอบครัว

ประโยคใจความสำคัญ อยู่ตอนต้นของข้อความ ได้แก่ ความรัก ความเข้าใจ คือสายใยของครอบครัว

ประโยคใจความรอง คือ ประโยคที่มาขยาย ได้แก่ รัฐบาลกำหนดให้วันที่ ๑๔ เมษายน ของทุกปีเป็นวันครอบครัว จะเห็นได้ว่าประโยคนี้ใจความสำคัญอยู่ตอนต้นของข้อความ ใจความที่ ๒ เป็นส่วนขยาย

แมวเป็นสัตว์น่ารัก แต่ผมไม่เคยผูกพันด้วย มันน่ารักมากในสายตาผม แต่เมื่อครั้งเป็นเด็กมาแล้ว เห็นแม่เลี้ยงแมวมาด้วยความรักแบบหลงใหล หาข้าวให้มันกิน จับมันขึ้นมาอุ้ม เรียกมันด้วยเสียงแบบเอ็นดู ทั้งที่ร้องกวนใจ เคล้าแข้งเคล้าขาเกะกะ และเป็นสัตว์เลี้ยงที่ฉวยโอกาสที่แสดงความรักคนเฉพาะเมื่อเวลามันหิว อุ้มแล้วก็ไป หรือไม่ก็นอนหลับเกียจคร้าน บ่อยครั้งที่ผมมีจินตนาการคิดว่าแม่รักแมวมากกว่าผม

(ขอทาน แมว และคนเมา : อัศศิริ ธรรมโชติ)

ใจความสำคัญอยู่ประเด็นสุดท้าย กล่าวคือ ผู้แต่งอิจฉาแมว และคิดว่าแม่รักแมวมากกว่าเขา ส่วนประโยคอื่น ๆ เป็นส่วนขยายว่าทำไมผู้แต่งจึงอิจฉาแมว

การอ่านจับใจความสำคัญ

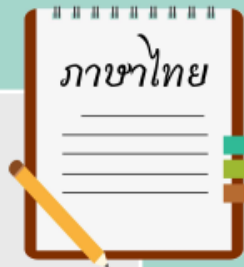
หมายถึง การอ่านที่มุ่งเน้นค้นหาสาระสำคัญของเรื่องที่เป็นใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง

ใจความสำคัญ

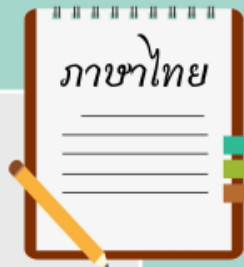
หมายถึง ข้อความสำคัญของเรื่อง ข้อความใน
หนึ่งตอนจะมีใจความสำคัญที่สุดเพียงแค่
ใจความเดียวเท่านั้น นอกนั้นจะเป็นใจความรอง

ส่วนขยายใจความหรือ **ผลความ**
(พน-ละ-ความ) หมายถึง ประโยคที่ช่วย
ขยายเนื้อความของใจความสำคัญ

เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจมากขึ้น
ซึ่งในแต่ละย่อหน้า อาจมีผลความ
อยู่หลาย ๆ ประโยคได้

หลักในการอ่านจับใจความสำคัญ

๑. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน
๒. อ่านเรื่องราวอย่างคร่าว ๆ พอเข้าใจและ
เก็บใจความของแต่ละย่อหน้า

หลักในการอ่านจับใจความสำคัญ (ต่อ)

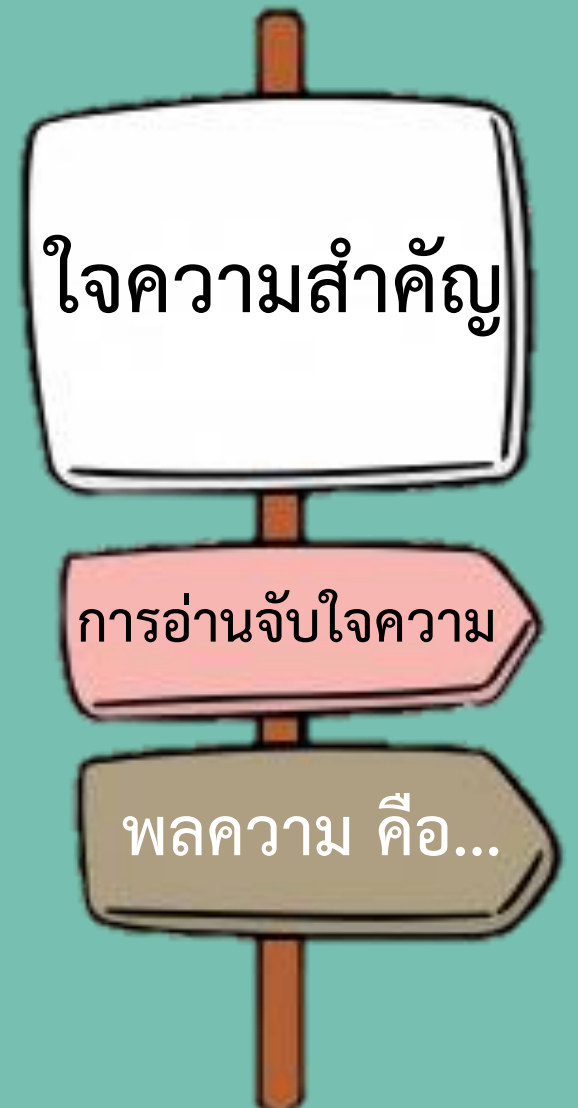
๓. อาจพิจารณาที่ละย่อหน้าเพื่อหาประโยคใจความสำคัญของแต่ละหน้าตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดออกได้ เช่น ตัวอย่าง จำนวนโวหาร อุปมาอุปไมย ตัวเลข คำถาม คำพูด จะเป็นส่วนขยายใจความสำคัญ

หลักในการอ่านจับใจความสำคัญ (ต่อ)

๔. ถ้าไม่มีย่อหน้าสำคัญ เมื่ออ่านจบให้ตั้งคำถามหาคำสำคัญ ด้วยตนเองว่า เรื่องที่อ่านมีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร

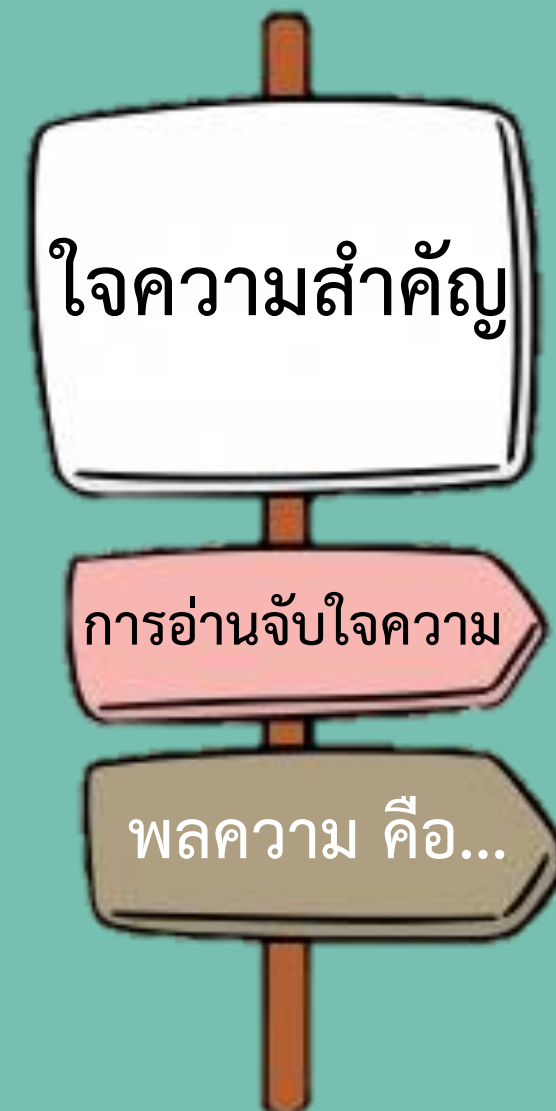
๕. นำสิ่งที่สรุปได้มาเรียบเรียงใจความสำคัญใหม่ให้ สละสลวยด้วยสำนวนของตนเอง

ใจความสำคัญ ในแต่ละย่อหน้า
ส่วนมากมักอยู่ในประโยคใด
ประโยคหนึ่ง ซึ่งมีข้อสังเกตดังนี้

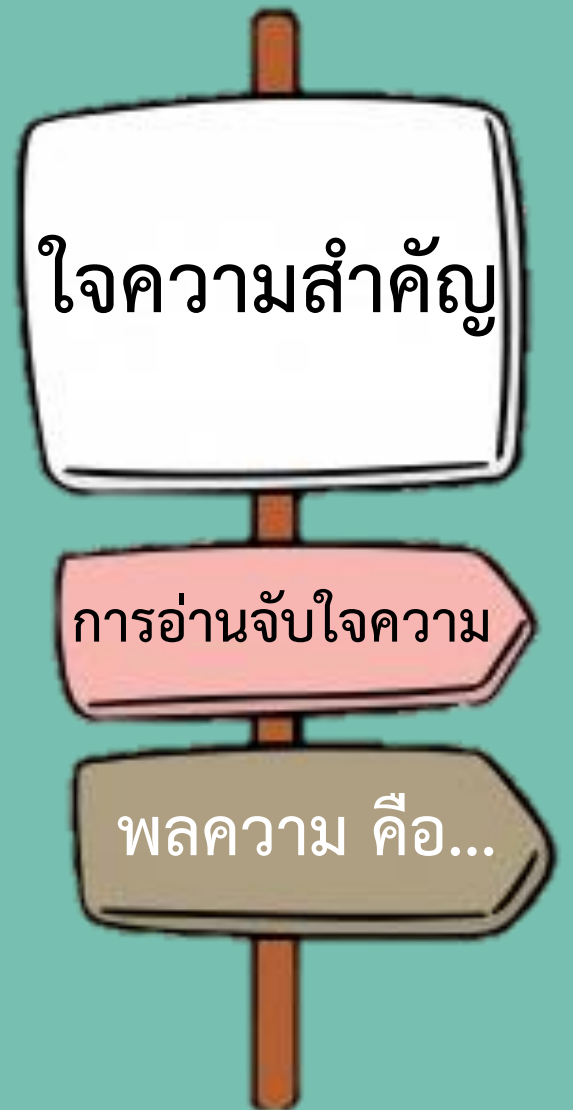

ข้อสังเกต

๑. ประโยค ต้นย่อหน้า เป็นจุดที่พบใจความสำคัญของเรื่องมากที่สุด
๒. ประโยค ตอนท้าย ย่อหน้าเป็นจุดที่พบใจความสำคัญรองลงมา
๓. ประโยค กลายย่อหน้า เป็นจุดที่ค้นหาใจความสำคัญได้ยากที่สุด

๔. ไม่ปรากฏชัดเจนที่ใดที่หนึ่ง เราต้องอ่าน
โดยรวมแล้วสรุปเนื้อหาเพื่อให้ได้ใจความ
สำคัญ ซึ่งต้องใช้ **วิธีการตั้งคำถาม**
จากเรื่องที่อ่าน ว่ามี ใคร ทำอะไร ที่ไหน
เมื่อไร อย่างไร เพราะอะไร

ความรัก ความเข้าใจ คือ สายใยของครอบครัว เป็นคำขวัญ
ที่ชนะเลิศการประกวดคำขวัญวันครอบครัว ซึ่งรัฐบาลกำหนดให้
วันที่ ๑๔ เมษายน ของทุกปีเป็นวันครอบครัว

ประโยคใจความสำคัญ อยู่ตอนต้นของข้อความ ได้แก่

ความรัก ความเข้าใจ คือ สายใยของครอบครัว

ประโยคใจความรอง คือ ประโยคที่มาขยาย ได้แก่ รัฐบาลกำหนดให้วันที่ ๑๔ เมษายน
ของทุกปีเป็นวันครอบครัว จะเห็นได้ว่าประโยคนี้ใจความสำคัญอยู่ตอนต้นของข้อความ
ใจความที่ ๒ เป็นส่วนขยาย

ใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความ

ผลความ คือ...

แมวเป็นสัตว์น่ารัก แต่ผมไม่เคยผูกพันด้วย มันน่ารำคาญมาก ในสายตาผม แต่เมื่อครั้งเป็นเด็กมาแล้ว เห็นแม่เลี้ยงแมวมาด้วยความรัก แบบหลงใหล หาข้าวให้มันกิน จับมันขึ้นมาอุ้ม เรียกมันด้วยเสียงแบบเอ็นดู ทั้งที่ร้องกวนใจ เคล้าแข่งเคล้าซาเกะกะ และเป็นสัตว์เลี้ยงที่ฉวยโอกาส ที่แสดงความรักคน เฉพาะเมื่อเวลามันหิว อิ่มแล้วก็ไป หรือไม่ก็นอนหลับ เกียจคร้าน บ่อยครั้งที่ผมอิจฉาที่คิดว่าแม่รักแมวมากกว่าผม

(ขอทาน แมว และคนเมา : อัศศิริ ธรรมโชติ)

ใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความ

ผลความ คือ...

ใจความสำคัญ อยู่ประเด็นสุดท้าย กล่าวคือ **ผู้แต่งอิจฉาแมว และคิดว่าแม่รักแมวมากกว่าเขา** ส่วนประโยคอื่น ๆ เป็นส่วนขยายว่าทำไมผู้แต่งจึงอิจฉาแมว

นักเรียนทำใบงานเรื่อง
...การอ่านจับใจความสำคัญ...

กลุ่มที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับใจความสำคัญบทความต่อไปนี้

๑. การดำรงรักษาและสืบสานวัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนต้องสำนึกว่าเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องร่วมมือร่วมใจกันทำ เพราะวัฒนธรรมของเราเป็นสิ่งที่สวยงาม น่าหวงแหน และน่าทะนุถนอมเป็นอย่างยิ่งนัก การที่จะปลูกจิตสำนึกให้คนไทยได้ระลึกถึงเรื่องนี้ให้ทั่วถึงกันจำเป็นต้องมีการณรงค์อย่างต่อเนื่องกันโดยตลอด มิใช่แค่จะกระทำกันเป็นปีๆ แล้วหยุดไป เราเคยได้บทเรียนมาพอสมควรแล้วว่า วัฒนธรรมต่างชาติได้แพร่เข้ามาในบ้านเมืองเราหลายอย่างและหลายทิศทาง เพราะฉะนั้น ถ้าเราไม่พยายามปลูกจิตสำนึกให้คนไทยโดยเฉพาะเยาวชนของเราได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ ก็คงจะเป็นเรื่องที่น่าห่วง

(พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ๒๕๓๗ : ๑)

ใจความสำคัญ

.....

.....

.....

๒. ในสมัยก่อนเมื่อใกล้วันสารท ชาวบ้านจะนิยมกว่นขนมที่เรียกกันว่า กระจยาสารทกันแทบทุกบ้าน แต่ปัจจุบันทำกันในบางท้องถิ่นเท่านั้น ผู้ที่ไม่ได้ทำก็มักเตรียมจัดซื้อขนมดังกล่าว ซึ่งจะมีขายโดยทั่วไปเมื่อถึงเทศกาลนี้ กระจยาสารท คือ ขนมหวานชนิดหนึ่งทำด้วยข้าวเม่า ข้าวตอก ถั่วงา มะพร้าว กวนกับน้ำตาล สามารถเก็บไว้ได้นาน เมื่อกว่นหรือหาซื้อมาแล้วก็จัดแบ่งเป็นส่วน ๆ ห่อด้วยใบตอง เป็นจำนวนมากน้อยตามต้องการเพื่อนำไปตักบาตร เนื่องจากกระจยาสารทเป็นขนมที่มีรสหวานจัด หากรับประทานกับกล้วยไข่สุกจะทำให้รับประทานกระจยาสารทได้มาก ผู้ทำบุญจึงนิยมนำกล้วยไข่ไปตักบาตรคู่กับกระจยาสารทเพื่อให้มีรสดีขึ้น

(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๓๐ : ๕๙)

ใจความสำคัญ

.....

.....

.....

๑. การดำรงรักษาและสืบสานวัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนต้องสำนึกว่าเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องร่วมมือร่วมใจกันทำ เพราะวัฒนธรรมของเราเป็นสิ่งที่สวยงาม น่าหวงแหน และน่าทะนุถนอมเป็นอย่างยิ่งนัก การที่จะปลุกจิตสำนึกให้คนไทยได้ระลึกถึง เรื่องนี้ให้ทั่วถึงกันจำเป็นต้องมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่องกันโดยตลอด มิใช่แค่จะกระทำกันเป็นปีๆ แล้วหยุดไป เราเคยได้บทเรียนมาพอสมควรแล้วว่า วัฒนธรรมต่างชาติได้แพร่เข้ามาในบ้านเมืองเราหลายอย่างและหลายทิศทาง เพราะฉะนั้น ถ้าเราไม่พยายามปลุกจิตสำนึกให้คนไทยโดยเฉพาะเยาวชนของเราได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ ก็คงจะเป็นเรื่องที่น่าห่วง

(พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ๒๕๓๗ : ๑)

ใจความสำคัญ.....

๒. ในสมัยก่อนเมื่อใกล้วันสารท ชาวบ้านจะนิยมกวขนนมที่เรียกกันว่า กระจยาสารทกันแทบทุกบ้าน แต่ปัจจุบันทำกันในบางท้องถิ่นเท่านั้น ผู้ที่ไม่ได้ทำก็มักเตรียมจัดซื้อขนมดังกล่าว ซึ่งจะมีขายโดยทั่วไปเมื่อถึงเทศกาลนี้ กระจยาสารท คือขนมหวานชนิดหนึ่งทำด้วยข้าวเม่า ข้าวตอก ถั่วงา มะพร้าว กวนกับน้ำตาล สามารถเก็บไว้ได้นาน เมื่อกวหรือหาซื้อมาแล้วก็จัดแบ่งเป็นส่วน ๆ ห่อด้วยใบตอง เป็นจำนวนมากน้อยตามต้องการเพื่อนำไปตักบาตร เนื่องจากกระจยาสารทเป็นขนมที่มีรสหวานจัด หากรับประทานกับกล้วยไข่สุกจะทำให้รับประทานกระจยาสารทได้มาก ผู้ทำบุญจึงนิยมนำกล้วยไข่ไปตักบาตรคู่กับกระจยาสารทเพื่อให้มีรสดีขึ้น

(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๓๐ : ๕๙)

ใจความสำคัญ

๑. การดำรงรักษาและสืบสานวัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนต้องสำนึก
ว่าเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องร่วมมือร่วมใจกันทำ เพราะวัฒนธรรม
ของเราเป็นสิ่งที่สวยงาม น่าหวงแหน และน่าทะนุถนอมเป็นอย่างยิ่งนัก การที่จะปลูก
จิตสำนึกให้คนไทยได้ระลึกถึง เรื่องนี้ให้ทั่วถึงกันจำเป็นต้องมีการรณรงค์อย่าง
ต่อเนื่องกันโดยตลอด มิใช่แค่จะกระทำกันเป็นปีๆ แล้วหยุดไป เราเคยได้บทเรียนมา
พอสมควรแล้วว่า วัฒนธรรมต่างชาติได้แพร่เข้ามาในบ้านเมืองเราหลายอย่างและ
หลายทิศทาง เพราะฉะนั้น ถ้าเราไม่พยายามปลูกจิตสำนึกให้คนไทยโดยเฉพาะเยาวชน
ของเราได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ ก็คงจะเป็นเรื่องที่น่าห่วง

(พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ๒๕๓๗ : ๑)

ใจความสำคัญ.....

๒. ในสมัยก่อนเมื่อใกล้วันสารท ชาวบ้านจะนิยมกวนขนมที่เรียกกันว่า กระจยาสารทกันแทบทุกบ้าน แต่ปัจจุบันทำกันในบางท้องถิ่นเท่านั้น ผู้ที่ไม่ได้ทำก็มักเตรียมจัดซื้อขนมดังกล่าว ซึ่งจะมีขายโดยทั่วไปเมื่อถึงเทศกาลนี้ กระจยาสารท คือ ขนมหวานชนิดหนึ่งทำด้วยข้าวเม่า ข้าวตอก ถั่วงา มะพร้าว กวนกับน้ำตาล สามารถเก็บไว้ได้นาน เมื่อกวนหรือหาซื้อมาแล้วก็จัดแบ่งเป็นส่วน ๆ ห่อด้วยใบตอง เป็นจำนวนมากน้อยตามต้องการเพื่อนำไปตักบาตร เนื่องจากกระจยาสารทเป็นขนมที่มีรสหวานจัด หากรับประทานกับกล้วยไข่สุกจะทำให้รับประทานกระจยาสารทได้มาก ผู้ทำบุญจึงนิยมนำกล้วยไข่ไปตักบาตรคู่กับกระจยาสารทเพื่อให้มีรสดีขึ้น

(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๓๐ : ๕๙)

ใจความสำคัญ

ทบทวนบทเรียนเรื่อง
...การอ่านจับใจความสำคัญ...

